

नेपाल सरकार

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

(योजना तथा अनुगमन शाखा)

४२००३२३

४२००३२२

सिंहदरबार, काठमाडौं

पत्र संख्या : २०७५/७६

च.नं. : १४५

मिति: २०७५।६।१६

श्री सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, शाखाहरु सबै ।
श्री स्थानीय पूर्वाधार विभाग, पुल्चोक, ललितपुर ।
श्री केन्द्रिय पञ्जीकरण विभाग, बबरमहल, काठमाडौं ।
श्री निजामती किताबखाना, हरिहरभवन ।
श्री निजामती कर्मचारी अस्पताल, मिनभवन, काठमाडौं ।
श्री नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, जावलाखेल, ललितपुर ।
श्री कर्मचारी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, बागडोल, ललितपुर ।

विषय: चौथो योजनाको आ.व. २०७३/७४ र २०७४/७५ को प्रगति विवरण बारे ।

प्रस्तुत विषयमा राष्ट्रिय योजना आयोगको च.नं. २५९ मिति २०७५/६/११ को पत्रबाट "आ.व. २०७५/७६ चौध योजनाको अन्तिम बर्ष रहेको व्यहोरा अवगत नै छ । यसै सन्दर्भमा चौधौं योजनाको पहिलो दुई बर्षको समीक्षा कार्य अगाडि बढाएन हुँदा उक्त समीक्षाको लागि तहाँ मन्त्रालय/निकायसंग सम्बन्धित विषयको लक्ष्य उद्देश्य, रणनीतिमा पहिलो दुई बर्ष (आ.व. २०७३/७४ र २०७४/७५) मा भएको प्रगति एवम् चौधौं योजनाको नतिजा खाकामा उल्लेखित नतिजा सूचकहरुको सो अवधिको प्रगति विवरण संलग्न बमोजिमको ढाँचामा पठाइदिन" लेखी आएको हुँदा सो बमोजिमको विवरण मिति २०७५/६/१ गतेभित्र यस शाखा ([email : monitoringmofald2015@gmail.com](mailto:monitoringmofald2015@gmail.com)) मा अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराइदिनु हुन आदेशानुस अनुरोध गरिन्छ ।

(भुपेन्द्र रायमाझी)

शाखा अधिकृत

बोधार्थ

श्री सूचना प्रविधि शाखा

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय – वेबसाईटमा अपलोड गर्नुहुन ।

१. तथ्यांक संकलन खाका

चौधौ योजनाको पहिलो दुई (२०७३/७४ र २०७४/७५) वर्षको समीक्षा

मन्त्रालयको कोड: १४

मन्त्रालयको नाम: संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

दुल: तथ्यांक संकलन

दुलकोड: डी १४

चौधौ योजनाको पहिलो दुई वर्ष (२०७३/७४ र २०७४/७५) को समीक्षाका लागि चौधौ योजनाको नतिजा खाका (Result Framework) मा आधारित रहेर यो तथ्यांक संकलन खाका (Temaplate) तयार पारिएको छ । यस खाका वमोजिमको विवरण भर्दा निम्न कुराहरुमा ध्यान दिनुहुन अनुरोध छ ।

क) विवरण भर्दा खाली रहेको महलमा मात्र भर्नुहोला ।

ख) प्रत्येक आ. व. अन्त्य सम्मको विवरण उल्लेख गर्नुहोला ।

ग) तथ्यांकहरु उपलब्ध भएसम्म यसै विवरण साथ सम्लग्न गरिएको छ। यदि यहां प्रस्तुत विवरण अधावधिक गर्नुपर्ने भए सो समेत अधावधिक गर्नुहोला ।

घ) उल्लेखित सुचना यस मन्त्रालय वाट उपलब्ध नहुने हकमा कैफियतमा खुलाउनु होला ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

क्र. सं.	नतिजा सूचकहरू	एकाइ	आधार वर्ष २०७२/७३	लक्ष्य	उपलब्धी	लक्ष्य	उपलब्धी	सूचनाको स्रोत	कैफियत
				२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७४/७५		
	<u>प्रभाव</u> स्थानीय तहको आर्थिक वृद्धि	प्रतिशत							
	<u>असर</u> स्थानीय निकायको आन्तरिक आय	रु. करोडमा	१०२१	१२०५		१४५९		व्य सू.प्र.	
	स्थानीय निकायको हालसम्मको बेरुजु रकम	रु. करोडमा						"	
	स्थानीय निकायको कुल खर्चमध्ये बेरुजु रकम	प्रतिशत	५	४.५	४.५	४	४		
	स्थानीय तहमा प्रवाहित सेवाप्रति लाभग्राहीको सन्तुष्टी मापन सर्वेक्षण (स्थानीय तह)	सङ्ख्या		७		१४		"	
	न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन (ऋण) उत्तीर्ण भएका स्थानीय निकायहरू (प्रतिशत)	जि.वि.स.	९१	९५		९८		व्य.सू.प्र	
		न.पा.	८३	९०		९४		"	
		गा.वि.स.	६०	७२		८६		"	
	<u>प्रतिफल</u> सार्वजनिक सुनुवाई गरेका स्थानीय निकाय	प्रतिशत	१००	१००	१००	१००	१००	"	
	व्यक्तिगत घटना दर्ता	"	८०	८५	८५	९०	९०	"	

क्र. सं.	नतिजा सूचकहरू	एकाइ	आधार वर्ष २०७२/७३	लक्ष्य	उपलब्धी	लक्ष्य	उपलब्धी	सूचनाको स्रोत	कैफियत
				२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७४/७५		
	कुल राष्ट्रिय बजेटमा स्थानीय निकायलाई गएको निःशर्त अनुदान	"	२.१	३.१	२.७	४.१		"	टोपना
	मन्त्रालयको कुल बजेटमा स्थानीय निकायलाई गएको निःशर्त अनुदान	"	२३.०७	२७.०९		३०		"	टोपना
	कम्प्यूटरमा आधारित लेखापालन गर्ने स्थानीय निकाय	जि.वि.स.	७३	२		-		"	
		न.पा.	१९१	२६		-		"	
		गा.वि.स.	२४०	१००		१००		"	
	सहरी सडक गुरुयोजना तयार पारेका नगरपालिका	सङ्ख्या	७३	४३		१०१		"	

क्र. सं.	नतिजा सूचकहरू	एकाइ	आधार वर्ष २०७२/७३	२०७३/७४		२०७४/७५		सूचनाको स्रोत	कैफियत
				लक्ष्य	उपलब्धी	लक्ष्य	उपलब्धी		
	सामान्य प्रशासन निजामती सेवासम्बन्धी राष्ट्रिय नीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	समय सीमा	-	२०७४ असार				प्रकाशित नीति र वार्षिक प्रतिवेदन	
	सार्वजनिक निकायका नेतृत्व तहका पदाधिकारीको जिम्मेवारी र कर्तव्यलाई जवाफदेहीपूर्ण बनाउन सूचकसहित कार्य सम्पादन सम्भौतासम्बन्धी कानून तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	"	-	२०७४ असार		निरन्तर		"	
	निजामती कर्मचारी ट्रेड युनियनको आचारसहिता तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	"	-	२०७४ असार		निरन्तर		"	
	विभिन्न केन्द्रीय तथा जिल्लास्थित सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने कार्यालयहरूको व्यवस्थापन परीक्षण	निकायगत सङ्ख्या	-	मन्त्रालय १०, विभाग १०, केन्द्रीय निकाय १० जिल्लास्तर कार्यालय ७०		निरन्तर		"	
	जनगुनासो व्यवस्थापनको लागि गुनासो सुनुवाइ ट्याकिङ पद्धतिको	समय सीमा	-	२०७४ असार र निरन्तर		निरन्तर		वार्षिक प्रतिवेदन	

क्र. सं.	नतिजा सूचकहरू	एकाइ	आधार बर्ष २०७२/७३	२०७३/७४		२०७४/७५		सूचनाको स्रोत	कैफियत
				लक्ष्य	उपलब्धी	लक्ष्य	उपलब्धी		
	कार्यान्वयन								
	सेवा प्रवाहलाई पहुँचयोग्य र सहज बनाउन सार्वजनिक निकायहरूमा विद्युतीय कार्य प्रणालीको अवलम्बन	"	-	२०७४ असार र निरन्तर		निरन्तर		"	
	नागरिक बडापत्रलाई स्थानीय भाषामा समेत निर्माण गरी मोबाइल एप्स तथा सूचना प्रविधिको उपयोगमार्फत प्रयोग	"	-	२०७४ असार र निरन्तर		निरन्तर		"	
	सेवाकालीन तालिम	सङ्ख्या	४३	५९	४३	६५	६५	"	
	सेवा प्रवेश तालिम	सङ्ख्या	१२	२२	१२	१५	१५	"	
	अनुसन्धान/परामर्श	"	१०	१२	१०	१५	१५	"	
	स्टाफ कलेजको आन्तरिक क्षमता विकास	"	१६	२०	१६	२५	२५	"	
	कर्मचारी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट तालिम प्राप्त कर्मचारी	"	८५२४	३०००	१२८५४	४०००	१३०००	"	
	निजामती अस्पतालबाट बहिरङ्ग सेवा प्रदान	जना प्रतिदिन	-	६००	७८७	६५०	८००	"	
	आन्तरिक आम्दानी (निजामती अस्पताल)	प्रति वर्ष (रु. करोड)	-	१४		१५		"	
	मानव अधिकार कार्ययोजनाले पहिचान गरेका विषयहरू सम्बन्धित मन्त्रालयको वार्षिक कार्यक्रममा समावेश	प्रतिशत	-			निरन्तर		वार्षिक प्रतिवेदन वार्षिक कार्यक्रम	
	केन्द्रदेखि स्थानीय तहसम्म भ्रष्टाचार विरुद्ध प्रवर्द्धनात्मक एवम् निरोधात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन	-	-			निरन्तर		"	

३१

११

Staff College

निजाम अस्पताल

संघीय कार्य

सूचना

२. उद्देश्य, रणनीति र कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनको अवस्था

चौधौ योजना को पहिलो दुई (२०७३/७४ र २०७४/७५) वर्षको समीक्षा

मन्त्रालयको कोड: १४

मन्त्रालयको नाम: संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

दुल: कार्यान्वयनको अवस्था

दुलकोड: पी १४

चौधौ योजनाको पहिलो दुई वर्ष (२०७३/७४ र २०७४/७५) को समीक्षाका लागि चौधौ योजनामा उल्लेखित उद्देश्य , रणनीति र कार्यक्रमको कार्यान्वयन अवस्था विश्लेषणको लागि यो खाकातयार पारिएको छ । मुलतः उद्देश्य, रणनीतिहरू र कार्यक्रमको कार्यान्वयनको अवस्था एवम् प्रथम २ वर्षको प्रगति समीक्षागर्दा तीउद्देश्य, रणनीतिहरू र कार्यक्रमको कार्यान्वयनकालागि के-के गरियो, हाल के भइरहेको छ र चालु आ.व.मा के गर्न सकिन्छ भन्ने र उद्देश्य, रणनीतिहरू र कार्यक्रमले राखेको लक्ष्यहासिल भएनभएको, भएको भए के कति र नभएको भएकित र के के कारणले गर्दा हुन नसकेको सो खुलाउनु हुन अनुरोध छ । यसका साथै संलग्न खाका बमोजिमको विवरण भर्दा निम्न कुराहरुमाध्यानदिनुहुन अनुरोध छ ।

क) कृपया कार्यान्वयनको अवस्था लेखेको महलहरुमा वास्तविक अवस्था बुंदागत रुपमा उल्लेख गरिदिनु होला ।

ख) उद्देश्यको हकमाउक्तउद्देश्य प्राप्तितर्फको अवस्था उल्लेख गर्नुहोला ।

ग) रणनीतिको हकमारणनीतिहरु अवलम्बनको अवस्था र प्रभावकारिता उल्लेख गर्नुहोर्ने । यदिकुनै रणनीति बढि वा कम प्रभावकारी भए सो को कारण समेत उल्लेख गर्ने ।

घ) कार्यक्रमको हकमाउल्लेखितकार्यक्रमको कार्यान्वयनतथाप्रगतिको अवस्था, कार्यान्वयनमा देखिएकामुख्य सहजतातथाचुनौति र यि वाहेक अन्यकार्यक्रमभए सोको सूचि र कार्यान्वयनको अवस्था समेत उल्लेख उल्लेख गर्नुहोला ।

सङ्घीयता तथा स्थानीय स्वायत्त शासन

क्र. सं.	योजनामा उल्लेखित उद्देश्य, रणनीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्वयनको अवस्था	कैफियत
	उद्देश्य स्थानीय स्वायत्त शासन तथा सहभागितामूलक पद्धतिका माध्यमबाट जनतालाई आधारभूत सेवा सुविधा उपलब्ध गराउनु ।		
	रणनीति		

<p>१. स्थानीय संरचनाहरूको स्थापना, व्यवस्थापन र क्रियाशीलता बढाउने ।</p> <p>२. स्थानीय स्वायत्त शासन र सेवा प्रवाहको सुदृढीकरण गर्ने ।</p> <p>३. सामाजिक परिचालन तथा लक्षित कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउने । स्थानीय शासनमा जनस्वामित्व स्थापना गर्न जनताको सहभागितामा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन प्रणाली सुदृढीकरण गर्ने ।</p> <p>४. बालमैत्री स्थानीय शासनलाई मुलुकभर विस्तार गर्ने ।</p> <p>५. दिगो आर्थिक-सामाजिक विकास, वातावरणमैत्री गुणस्तरीय स्थानीय पूर्वाधार तथा प्रभावकारी सेवा प्रवाहद्वारा सीप विकास र आय आर्जनका अवसरलाई विस्तार गर्दै गरिबी न्यूनीकरणमा टेवा पुऱ्याउने ।</p> <p>६. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यहरूमा जनताको सहभागिता बढाई समन्वयात्मक रूपमा वातावरणमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन गर्ने ।</p>		<p>संरक्षित</p> <p>सं. २११/२०२२</p>
<p>कार्यक्रम</p> <p>१. सङ्घीय संरचना व्यवस्थापन</p> <p>२. स्थानीय स्वायत्त शासन</p> <p>३. वित्तीय विकेन्द्रीकरण सुदृढीकरण</p> <p>४. सूचना प्रविधि तथा अभिलेख व्यवस्थापन</p> <p>५. सामाजिक सुरक्षा</p> <p>६. सेवा प्रवाहको सुदृढीकरण</p>		<p>संरक्षित</p> <p>सं.</p> <p>२११/२०२२</p>

प्रादेशिक तथा भौगोलिक सन्तुलन

क्र. सं.	योजनामा उल्लेखित उद्देश्य, रणनीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्वयनको अवस्था	कैफियत
	<p>उद्देश्य</p> <p>१. भौगोलिक रूपमा विकट र पिछडिएको क्षेत्रमा स्थानीय उत्पादन र रोजगारीमा वृद्धि गर्नु ।</p>		

<p>२. सबै क्षेत्रका जनतालाई दैनिक आवश्यकताका वस्तु तथा सेवामा समन्यायिक रूपमा सहज पहुँच पुऱ्याउनु ।</p>		
<p>रणनीति</p> <ol style="list-style-type: none"> १. स्थानीय स्तरमा सम्भावना पहिचान गरी ती क्षेत्रमा लगानी वृद्धि गर्ने । २. विभिन्न प्रदेशहरूका बीच सहसम्बन्ध कायम गरी आर्थिक तथा सामाजिक गतिविधिहरूलाई अगाडि बढाउने । ३. पछाडि परेका क्षेत्र, सीमान्तकृत व्यक्ति, वर्ग र समुदायको उत्थान तथा संरक्षणको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । 		
<p>कार्यक्रम</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सङ्घीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहमा उपलब्ध प्राकृतिक र मानवीय स्रोतको प्रोफाइल तयार तथा उपयोग । २. प्रादेशिक तथा स्थानीय विशिष्टता, स्रोतसाधनको उपलब्धता, आवश्यकताको आधारमा निजी क्षेत्र आकर्षित हुने तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरूको पहिचान, विकास र प्रवर्द्धन । ३. सार्वजनिक-निजी र सङ्घीय, प्रादेशिक र स्थानीय सरकारबीच आर्थिक-सामाजिक तथा समावेशी विकासमा सहयोग पुग्ने क्षेत्रहरूको पहिचान र विकास । ४. अन्तरप्रादेशिक र अन्तरस्थानीय आवागमन र व्यापार सहजीकरण । ५. अन्तरप्रदेश र स्थानीय तह जोड्ने सडक र परिपूरकको रूपमा प्रयोग/उपयोग गर्न सक्ने अन्य पूर्वाधारहरूको विकास । ६. स्थानीय रोजगारी प्रवर्द्धन तथा लक्षित विकास कार्यक्रम । ७. आधारभूत आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र वातावरणीय विकासका तथ्याङ्क तथा सूचकाङ्कको आधारमा सूत्रमा आधारित केन्द्रीय स्रोत तथा बजेटको विनियोजन । ८. मानव संसाधन तथा सीप र क्षमता विकास । 		<p>सङ्गठित विकास तथा आवागमन रुब</p>

प्रशासकीय सुशासन

क्र. सं.	योजनामा उल्लेखित उद्देश्य, रणनीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्यवयनको अवस्था	कैफियत
	<p>उद्देश्य</p> <p>सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, परिणाममुखी, जवाफदेही र पारदर्शी बनाई सार्वजनिक सेवाप्रवाह र विकास प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउनु ।</p>		
	<p>रणनीति</p> <p>१. सार्वजनिक सेवाहरूलाई गुणस्तरीय र सर्वसाधारणको पहुँचयोग्य बनाउन सङ्घीय प्रणालीअनुरूप प्रशासन संयन्त्रको पुनर्संरचना गर्ने ।</p> <p>२. सार्वजनिक निकायका काम कारबाहीसम्बन्धी सूचनामा नागरिकको पहुँच बढाउने ।</p> <p>३. राष्ट्रसेवकहरूलाई कामप्रति परिणाममुखी र उत्तरदायी बनाउने ।</p>		
	<p>कार्यक्रम</p> <p>१. निजामती सेवासम्बन्धी राष्ट्रिय नीति तर्जुमा, निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा समसामयिक संशोधन ।</p> <p>२. निजामती सेवा र अन्य सरकारी सेवामा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहमा समायोजन गर्नका लागि कानुनको तर्जुमा तथा समायोजन ।</p> <p>३. सरकारका तहगत कार्य विश्लेषणका आधारमा सङ्गठन संरचना गरी जनशक्ति व्यवस्थापन ।</p> <p>४. निजामती कर्मचारीहरूको मनोबल र उत्प्रेरणा अभिवृद्धिका लागि कर्मचारीहरूको सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम जस्तै: स्वास्थ्य तथा दुर्घटना विमा, कर्मचारी आवास, शिशुस्याहार केन्द्र, निजामती कर्मचारी सन्तति छात्रवृत्ति, निजामती कर्मचारी सन्ततिका लागि आवासीय विद्यालय</p>		<p>सर्वजनिक सुवै प्रारम्भिक</p>

- र निजामती कर्मचारी अस्पताल सञ्चालन तथा सुदृढीकरण ।
५. निजामती सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूका 'सबैका लागि तालिम' ।
६. निजामती कर्मचारीहरूलाई नेपाल सरकारलाई आवश्यक भएको विषयमा स्वदेश तथा विदेशमा अध्ययन तथा तालिम ।
७. सूचना प्रविधिको विकास र विस्तारद्वारा विद्युतीय प्रणालीको अधिकतम प्रयोग गरी स्वचालित कार्यप्रणालीको विस्तार ।
८. नियमित व्यवस्थापन परीक्षण ।
९. कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली अवलम्बन गरी व्यक्तिको कार्यसम्पादनलाई निजको कार्यालयको कार्य प्रगतिसँग आबद्ध ।
- १० सेवा निवृत्तहरूको ज्ञान, सीप, दक्षता र अनुभवको उपयोग गर्न सेवानिवृत्त कर्मचारी परिषद्को व्यवस्था ।
११. जनगुनासो व्यवस्थापनको लागि गुनासो सुनुवाइ ट्र्याकिङ पद्धति (Grievance Handling Tracking System) को विकास ।
- १२ नागरिक बडापत्रलाई स्थानीय भाषामा समेत निर्माण गरी मोबाइल एप्स तथा सूचना प्रविधिको उपयोगमार्फत प्रयोग एवम् क्षतिपूर्तिसहितको नागरिक बडापत्रको प्राथमिकताका आधारमा सेवा प्रवाह ।
- १३ नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, कर्मचारी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानलगायतका अन्य सरकारी तालिम प्रदायक निकायको जनशक्ति र भौतिक पूर्वाधारको विकास र क्षमता अभिवृद्धि ।
- १४ निजामती कर्मचारी र तिनका आश्रित परिवारका लागि निजामती कर्मचारी अस्पताल लगायत अन्य अस्पतालको सहकार्यमा दुर्घटना तथा स्वास्थ्य बिमा ।
- १५ निजामती कर्मचारी ट्रेड युनियनको आचारसंहिता तर्जुमा तथा कार्यान्वयन ।
१६. सबै सार्वजनिक निकाय र सबै तह तथा नेतृत्व तहका पदाधिकारीको जिम्मेवारी र कर्तव्यलाई जवाफदेहीपूर्ण बनाउन

सूचकसहित कार्य सम्पादन सम्भौता ।	
----------------------------------	--

जनसहभागिता

क्र. सं.	योजनामा उल्लेखित उद्देश्य, रणनीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्यवयनको अवस्था	कैफियत
	उद्देश्य सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक विकास प्रक्रियाका विभिन्न चरणहरूमा नागरिकको अर्थपूर्ण सहभागिता अभिवृद्धि गर्नु ।		
	रणनीति १. विकास निर्माणका हरेक चरण र सेवा प्रवाहमा जनसहभागिता प्रवर्द्धन गर्ने । २. स्थानीयस्तरमा कार्यरत सामुदायिक तथा गैरसरकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने । ३. नागरिकसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने विकास निर्माण कार्यक्रम र निर्वाचनलगायतका सार्वजनिक महत्वका क्रियाकलापमा नागरिकहरूको भूमिका बढाउने ।		
	कार्यक्रम १. संवैधानिक प्रावधानअनुसार सबै तहमा निर्वाचनद्वारा जनप्रतिनिधित्वको व्यवस्था । २. राष्ट्रिय, सङ्घीय, प्रादेशिक र स्थानीय स्तरका योजना प्रक्रियामा स्थानीय तहदेखि नै जनसहभागिता अभिवृद्धि । ३. योजना प्रणालीमा सार्वजनिक सुनुवाइ र कार्यान्यवयनमा सार्वजनिक लेखापरीक्षण । ४. वातावरण संरक्षण, खानेपानी तथा सरसफाइ, कृषि, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम, स्वच्छ ऊर्जा र विपद् व्यवस्थापनजस्ता क्षेत्रमा कार्य गर्ने सबै निकाय एवम् विकास साभेदारलाई समन्वयात्मक रूपमा परिचालन । ५. जनसहभागितामा आधारित सौर्य सडक तथा सार्वजनिक स्थल ऊर्जा कार्यक्रम र सहूलियतपूर्ण निजी आवासीय सौर्य तथा अन्य वैकल्पिक ऊर्जा कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकताका साथ		सम्बन्धित रत दीर्घा

<p>कार्यान्वयन ।</p> <p>६. स्थानीय समुदायको परिचालन गरी साना सिँचाइ सामुदायिक भवन, लघु ऊर्जा लगायतका सामुदायिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रमहरूका माध्यमबाट रोजगारी र आय ।</p> <p>७. लागत सहभागिताको आधारमा आर्थिक तथा सामाजिक पूर्वाधार क्रियाकलाप सञ्चालन ।</p> <p>८. स्थानीय स्रोत, साधन, सीप र प्रविधिको प्रयोग गरी पूर्वाधार निर्माण, आय आर्जन, रोजगारी र क्षमता विकास ।</p> <p>९. वञ्चितमा परेका वा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायको बढीभन्दा बढी सहभागिता ।</p> <p>१०. स्थानीय जनताको लागत सहभागितामा स्थानीय घना बस्तीहरूमा आर्थिक कृयाकलापहरूको विस्तार तथा सहरी सुरक्षाको प्रवर्द्धन ।</p> <p>११. सहरी सौन्दर्य कायम गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले स्थानीय मागका आधारमा जनसहभागितामा आधारित सौर्य सडक बत्ती ।</p>		
---	--	--